

Een pliocene *Pecten* met kleurpatronen

Een bijdrage van Freddy van Nieulande¹

Bij het controleren van diverse soorten schelpen in de collectie van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen is door mijn collega conservator Herman Nijhuis een wel heel opmerkelijke schelp aan het daglicht gekomen. In een hoeveelheid van 44 kleppen van de soort *Pecten complanatus* Sowerby, 1828 (reg.nr. NHG50682) is een platte (linker-)klep aangetroffen met nog duidelijke zigzag kleurpatronen. Het is voor mij de eerste keer dat ik een dergelijk fenomeen heb gezien bij deze soort. De schelpen zijn tussen 1930 en 1935 op De Kaloot en De Vlei verzameld door C. Brakman. De Vlei was een zandbank die ten noordwesten van De Kaloot in de monding van het Sloegebied lag, voor de grote industrialisatie rond 1960 het gehele gebied claimde en het verworden is tot het huidige havencomplex.

Buitenzijde van de linkerklep van *Pecten complanatus* Sowerby, 1828 met kleurresten, H.= 67 B.=75 mm.

Enkele kleppen van *Pecten maximus* (Linnaeus, 1758) met zigzag kleurpatroon uit Camaret sur Mer bij Crozon. Bretagne (Frankrijk).

Het kleurpatroon op de klep is erg vergelijkbaar met wat soms voorkomt bij de nauw verwante, recente soort *Pecten maximus* (Linnaeus, 1758). Op de foto's van exemplaren met zigzagpatronen uit Bretagne is te zien dat de kleuren en kleurpatronen heel variabel zijn. Lang niet alle exemplaren van deze soort hebben overigens een uitgesproken kleurpatroon en geheel effen gekleurde exemplaren komen vaak voor. Een zelfde variatie zie je bij andere recente soorten van het geslacht *Pecten* (Ghys, 2016).

Het lijkt erop dat het zigzagpatroon bij *Pecten complanatus* wat scherper is dan bij *P. maximus*, al valt daar aan de hand van één exemplaar niet veel over te zeggen. Kijkend naar de recente soorten is het heel aannemelijk dat *P. complanatus* ook veel variatie in kleur en tekening vertoonde.

Kleurpatronen komen wel vaker voor bij fossielen. Zelf heb ik enkele jaren geleden iets geschreven over kleurpatronen bij eocene Marginellidae (van Nieulande, 2007) en in het 'Karamanboek' (Landau *et al.*, 2013) is het kleurpatroon van een hele serie gastropoden afgebeeld, tevoorschijn gehaald door UV-belichting.

Janssen & Dijkstra (1996) geven een opsomming van fossiele gastropoden- en bivalvengeslachten waarbij kleurpatronen heel gebruikelijk zijn. Van de pliocene Pectinidae noemen ze *Palliolium gerardi* (Nyst, 1835) en uit de verwante familie Propeamussiidae *Similipecten similis* (Laskey, 1811) als soorten die regelmatig kleurresten hebben.

Bij *Pecten complanatus* komt het misschien meer voor, maar het lijkt me erg zeldzaam omdat ik al heel wat kleppen van die soort door mijn handen heb laten gaan en het mij nooit eerder is opgevallen. Als iemand anders ook zo'n exemplaar heeft dan hoor ik het graag.

Literatuur

- Ghys, A., 2016. *Pecten* Site. Collection Arne Ghys. – www.pectensite.com (bezocht 12 juli 2016).
 Janssen, A.W., & H.H. Dijkstra, 1996. Morphological differences between two species of *Palliolium* (Bivalvia: Pectinidae). – *Basteria* 59: 107-113.

Landau, B.M., M. Harzhauser, Y. İslamoğlu, & C.M. da Silva, 2013. Systematics and palaeobiogeography of the gastropods of the middle Miocene (Serravallian) Karaman Basin, Turkey. – *Cainozoic Research* 11-13: 3-584.

Nieulande, F.A.D. van, 2007. Marginellidae uit het Eoceen met kleurresten. – *Afzettingen WTKG* 28(1): 17-18.

¹Freddy A.D. van Nieulande, Scheldepoortstraat 56, 4339 BN Nieuw- en St. Joosland, e-mail: frvannieuul@zeelandnet.nl